

MBON UKO KE MBUQTIDEM

Mme Hebrew 11:1-22.

QYQHQ UKPEP-ŊKPQ 442

Eke Mkparawa

IKQ IBUOT: “Ndien mbuqtidem ɔwɔrɔ ete, nnyin itim ibure ifiok ite iyebo se nnyin idoride enyin ke esit, inyuñ itim inim ite se idibede owo ke enyin ododu” (Mme Hebrew 11:1).

Ikɔ emi, “Edi edinen owo Mi edidu uwem ke mbuqtidem,” owut nte ke edi ata akpan ŋkpɔ nnyin ndinyene mbuqtidem: Mme Hebrew ibuot 11 eberede ye eti ukot-ikɔ: “Ndien mbuqtidem ɔwɔrɔ ete, nnyin itim ibure ifiok ite iyebo se nnyin idoride enyin ke esit; inyuñ itim inim ite se idibede owo ke enyin ododu” (Mme Hebrew 11:1). Oro ɔwɔrɔ ete nnyin inyene ndinim mme ŋkpɔ emi akanam nnyin mikwe ke akpanikɔ. Ndusuk mme owo edɔhɔ ete mmimɔ ikemeke ndinim baba ŋkpɔ kiet eke mmimɔ mikwe ke enyin ke akpanikɔ, edi mmɔ esinim. Nnyin ikemeke ndikut ofum eke iñwekde, edi nnyin imɔfiok ite enye ododu. Ediwak mme ŋkpɔ edu ke eyo emi, emi otukde odudu ɔtɔmbe eke nnyin mikemeke ndikut mme ndifiok, edi nnyin inenim mme utom esie ke akpanikɔ, koro edinam esie otimde ɔsɔñɔ nte ke enye ododu.

Edieke nnyin inyenede mbuqtidem, nnyin iyenyene ibɔrɔ ŋko. “Ndien mbuqtidem ɔwɔrɔ ete, nnyin itim ibure ifiok ite iyebo se nnyin idoride enyin ke esit,” idighe ndiwowut udɔñ ndinyene. Man ibɔ mme ŋkpɔ ito ɔbɔñ, nnyin itɔñɔ ke ndidomo ndinim ke akpanikɔ, ndien nte iyakde idem inɔ, inyuñ iñwɔñɔde ndinam uduak Abasi, Enye anam nnyin inim ke akpanikɔ nte ke ŋkpɔ emi otibe. Oro edi mbuqtidem, ndien ibɔrɔ edi nte ke nnyin imɔbɔ se ikebeñede. Ke ini idade ofuri esit nnyin inim ke akpanikɔ ite Jesus anyañã ukpɔñ nnyin, edinim ke akpanikɔ oro akabare ɔwɔrɔ mbuqtidem, ndien enyuñ enyañã nnyin. “Koro ke mfɔn ke ema enyañã mbufo oto ke mbuqtidem: erinyañã emi inyuñ itoho mbufo; edi Abasi ɔnɔnɔ” (Ŋwed Mbon Ephesus 2:8).

Nnyin akananam ikemeke ndiduñɔre ndiɔñɔ ofuri-ofuri se Abasi edinamde inɔ nnyin edieke itimde inim ke akpanikɔ. Paul ɔnɔ nnyin mme uwut-ŋkpɔ abañã se mme owo ke ini Akani Ediomu ekeboɔde eto mbuqtidem.

Mme Ndisime Ukpep-ŋkpɔ

Paul ɔtɔñɔ ye eritiñ nte ke oto mbuqtidem nnyin inim ite ke Abasi okobot ererimbot. Nnyin ikoduhe do ke ini Enye akanamde; nnyin ikekwe Enye ke ini Enye ɔkɔdɔhɔde ete “yak uñwana odu.” Edi edieke nnyin idide mme anditiene-Christ, nnyin imenim ite edi Enye akanam. Mme owo emi minimke Jesus ke akpanikɔ esiwak ndidomo ndimen ñwut nte ke ererimbot okonyuñ ɔwɔrɔ ada ntre. Toto ke eset abiañã-abiañã mme ekpep-ŋkpɔ mbuɔfiok emi otode nduñɔre (science) emi etiñ mme ukpep-ŋkpɔ ke abañã eribot ererimbot emi akabarede etie ke utɔñ mfin emi nte ata ndisime. Emanã kiet-kiet ke ubon owo enyene obufa ukpep-ŋkpɔ, edi baba mbufa akpanikɔ iduhe ke esit. Owo baba kiet akanam ikemeke ndimen ñwut nte owo okotode ke ubon ebɔk, me ikwɔt ɔwɔrɔ. Mmɔ akananam imumke owo kiet ke idaha ndikabare ndi owo nto ke ebɔk, oro edi ubak idem ebɔk, ye ubak idem owo. Edi ata mem-mem ndinim ke akpanikɔ nte ke Abasi okobot owo ke mbiet esiemɔñ, ɔfɔn ama, enen onyuñ eye. Ntak emi ata ediwak ediokde, ebiomode ndo minyuñ iyehe, edi koro ke ini Adam aknamde idiok-ŋkpɔ enye ama ada idiok-ŋkpɔ emi odori ofuri ubon esie ndien ubon-owo ema eduok mfɔn-mma oro ekedade ebɔt akpa owo.

Ke Mbiet Abasi

Usuñ kiet kpɔt odu ndikpuhɔre ndi obufa ke uduot Abasi, ndien oro oto ke erinyene erinyañã ukpɔñ ye edinam asana. Paul ama etiñ abañã mbon Colossae nte ema “esine obufa owo, emi ediɔñde diɔñ enam enye edi obufa, enyene mbiet Andibot enye.” (Colossae 3:10). Ke ini nnyin imanade obufa iduk ke ubon Abasi, nnyin ikpuhɔre ikpɔñ ini emi ikedide mme anam idiok-ŋkpɔ. Nnyin ikabare isañã ndien ke obufa uwem. Ndien ke ini enamde nnyin isana, esio idem uduot idiok-ŋkpɔ emi nnyin ikadade imana, emi ekesinde nnyin inam idiok-ŋkpɔ ke akpa ifet, efep.

Ekenyaña Abel Oto Ke Mbuotidem

Abel ekedi eyen Adam, akpa owo emi okodude ke ererimbot. Enye ama odu uwem ndinem Abasi esit, onyuñ ada mme uwa emi Abasi oyomde edi, eyen-erõn emi ewotde. Eyen-erõn emi ekedi mbiet Jesus Enye emi ke usen kiet edidide nte Eyen-erõn Abasi man edikpa ɔnɔ mme anam idiok-ñkpɔ. Abel akanam ikwe Jesus, edi enye ama onim Jesus ke akpanikɔ onyuñ ɔbɔ erinyaña.

Enoch okodu uwem ke ata ediwak isua ema ekebe, ke ini ufok-Abasi ndomokiet mikoduhe, minyuñ idighe ediwak owo ekedu nti uwem nte enemde Abasi esit; edi uwem mme idiok-owo emi ekekanade enye ekuk ikoyutke enye ikabare. Ikidighe ekikere esie ndidian idem ye otu owo, ndidi ɔwɔɔ etop ke otu mme owo. Enye akasaña ye Abasi. Ke akpanikɔ, enye otim adiana Abasi tutu Abasi osio enye ke ererimbot emi efep ke enye mika-ikpaha mkpa.

Ndinem Abasi Esit

Nte afo ukpumaha ndinem Abasi esit nkan ndiwɔɔ etop ke otu mme ufan fo? Nte afo emekeme ndisõnɔ nda ke idaha fo ke ini mme anam idiok eyomde fi anam ñkpɔ eke mikemke ye spirit Eti-mbuk? Mme owo emi Paul etiñde abaña ke Mme Hebrew ibuot 11, mmɔ kpukpru ekedi mme mmɔ oro mikereke ibaña udõn idem mmɔ, edi ekeyomde nte kpukpru se mmɔ ekenamde ekpenemde Abasi esit. Ndien kere baña mme utibe utip emi mmɔ ekeboðe! Paul etiñ ete mmɔ “ema ebɔ mme enwõnɔ.” Mfin emi Abasi eyenɔ nnyin ukem ukem ikpɔ ye nti enwõnɔ nte Enye ɔkõnɔde mmɔ edieke idude ofuri uwem nnyin ndinem Enye esit. Edieke nnyin idude uwem tutu Jesus edi, inyuñ idude ke mbeñidem, nnyin iyeduk ke Heaven itoho ke mkpa, ukem nte Enoch akanamde. Oro edi enwõnɔ eke enyenede kpukpru mme andikan, mmɔ oro esukde ibuot enɔ Abasi ke kpukpru se mmɔ efiokde ndinam.

Mmõn Ukwɔ

Akananam Noah ikwe edim. Akananam owo inyuñ ikopke ite mmõn ekeme ndifuk ererimbot ekem ndifiɔɔ idaha ubom mbakara emi okponde nte ubom oro Noah ɔkõkõnde; edi ke ini Abasi ɔkõdõhɔde enye ɔkõn ubom, enye onim Abasi ke akpanikɔ onyuñ ɔkõn ubom oro. Ata ediwak isua ema ebe, edi edim ikedepke, edi Noah osuk aka iso ndikõn ubom. Ke ini Abasi ɔkõdõhɔde enye oduk ubom, onyuñ ada ofuri ufok esie ye mme unam iba iba ke kpukpru oruk unam ke ofuri iso isõn oduk, Noah anam ntre. Ekpetie mme mmɔ emi minyeneke mbuotidem nte edi ndisime edinam ndimum mme owo ye mme unam oro ndõn ke ubom nyuñ ñkõbi ndori ke nsat-isõn. Edi ke Abasi ama ɔkõkõbi usuñ ubom, edim ama ɔtõnɔ ndidep. Enyõn ama ɔkubɔde. Ke ebede oro, mme idim esiaha esioño ata ediwak mmõn. Mbuotidem ye ukwɔɔ-ikɔ Noah ikedighe ke ikpikpu; Abasi ama owut ete ke se Noah okonimde ke akpanikɔ ekedi ata akpanikɔ.

Ikañ-ikañ Ubiere-ikpe

Abasi ama ɔdõhɔ ete ke Imɔ iditõnɔke ntak isobo ererimbot ke mmõn. Ke ini efen emi Enye edidõnde ubiere ikpe, Enye edibiat ererimbot ke ikañ. Akananam nnyin ikwe ikañ eke okponde ntre, edi nnyin imenim ke akpanikɔ ite ke ini ubiere-ikpe edidide, Enye eyenɔ ikañ eke edikponde ikem ndinam se Enye ɔkõdõhɔde ete iyenam. Esit mme owo ototim ɔsõn. Mmɔ etut utõn ye Abasi ke ikpɔ ye ñkpri ñkpɔ. Ibat-ibat owo ekere ebaña nte mmɔ ekpedude uwem ndinem Abasi esit. Nte afo omobiom Abasi ikpe ke ndidõn ubiere-ikpe nno mmɔ emi mimaha Enye? Abasi ɔmoñwõnɔ kpukpru nti ye ndiye ñkpɔ ɔnɔ mmɔ eke ekopde uyo Esie, ɔkõɔ ye edidiõn nsinsi uwem. Edi, edieke mme owo etutde utõn, Enye ɔmoñwõnɔ ndisuñi mmɔ; ndien ufen nsinsi ke hell eyedi udeme mmɔ. Nnyin imenyene uwut ñkpɔ Noah nte ndise, ndien owo ekededi emi edisinde ndinam uduak Abasi idinyeneke ikɔ nnyaña idem.

Ete Mme Anam Akpanikɔ

Emen Abraham ewut ke Ñwed Abasi nte ñwɔɔ nda Uwut-ñkpɔ owo emi ekenyenede mbuotidem. Abasi ama ɔñwõnɔ ofuri isõn Canaan ɔnɔ enye nte udeme esie, edi akanam enye idaha isõn oro inyene. Ikonyuñ idiõnɔke owo baba kiet emi akadade enyene. Mbio obio emi enye okoduñde ikonimke Abasi ke akpanikɔ ke ntre ikpokonimke mme eñwõnɔ emi ekenamde enɔ Abraham ke akpanikɔ. Abraham ama ɔsõnɔ ekem ke mbuotidem ndikpõn kpukpru se enye ɔkõfiokde nnyuñ ntõnɔ isañ ñka isõn eke enye mikõdiõnɔke.

Abasi ama ọ̀nwońo isọ̀n emi ọ̀nọ ubon Abraham, edi ke idaha oro enye ikenyeneke eyen. Ke editim ntiń, okposuk edi nte Abasi ọ̀kọńwońođe sańa sańa ndinọ enye eyen, isua 25 ema ebe (Ke ini Abraham ama ọ̀kọsọń isua 100) ke Isaac akamana, ke akpatre. Ke ndisuk ndian do, Abasi ọ̀dọhọ Abraham awa Isaac. Ofuri ofuri idorenyin ini iso (kpukpru mme edidiọń emi Abasi ọ̀kọńwońođe ọ̀nọ idut emi edidide nditọ-nditọ Abraham) ọ̀kọkọńo ke Isaac. Ntak emi okpowotde enye? Paul ọ̀dọhọ ete ke Abraham ama onim ke akpanikọ ete ke Abasi eyenam enye eset ke mkpa. Abraham ama ayak enye ofuri ofuri ọ̀nọ, ndien oro eketie ukem ukem nte edi Abasi akanam enye eset ke mkpa, edi Enye ama ọ̀biọńo Abraham ndiwot eyen oro ke adańa emi enye emenerede ofut esie.

Mmọ Emi Etienede Enyene Udeme Ke Enwońo

Nditọ-nditọ Isaac ema “ewak udim nte ntantafioń ke ikpa enyoń enyuń ekak ibat nte ntan mben inyań.” Mmọ ema ewak eti-eti. Mme idut eken ema efehe ndik ebańa mmọ ke ini Abasi okodude ye mmọ onyuń ọ̀diọńde mmọ.

Isaac ekenyene nditọ iren iba, edi okoto ke eyen esie Jacob ke kpukpru nditọ Israel ekewọ̀rọ. Paul ọ̀dọhọ nnyin ete ke Isaac ye Jacob ekeduń ke mme ufọk ọ̀fọń (ebiet iduń emi ebniomde biom esańa), ke ofuri usen uwem mmọ, edi Abasi ama ọ̀nwońo Canaan ọ̀nọ mmọ ńko. Kpukpru mmọ ema ekpańa mbemiso eńwońo emi osu, edi mmọ ekesuk enenim ke akpanikọ. Ke ebede oro, mmọ ekeyom “isọ̀n eke odude ke Heaven.” Ke mmọ ekpańade ke mbuotidem, mmọ ema eda Heaven enyene. Koro mmọ ekenyenede mbuotidem “Mmọdo inamke Abasi but ndikere Abasi mmọ.” Idinamke Abasi but ńko ke abańa nnyin, edieke inimde Enye ke akpanikọ.

Jacob ekenyene nditọ iren duop-eba, ndien ekedi ke eyo-uwem esie ke ofuri ufọk esie ekesuhọrede eka ke Egypt ke adańa emi akań odude ke isọ̀n Canaan. Nditọ ete Joseph ema enyam Joseph, kiet ke otu nditọ iren duopeba emi enọ mdon urua emi ekedade enye eka Egypt. Nditọ ete esie ema efube enye ufup enyuń enyam enye man enam enye ibak, edi Abasi akada kpa edinam oro afak mmọ, anam udia odu ọ̀nọ Egypt ye ufọk Jacob ńko. Ke ini mkpa Joseph, enye ama ọ̀dọhọ mbon ufọk esie emen mme ọ̀kpọ esie ke ini mmọ edifiakde enyońo ke Canaan. Ama ebe isua 200 ke ini idut Israel (kpukpru ekedide nditọ-nditọ Jacob) ekpońde Egypt ukem ukem nte Joseph okonimde ke akpanikọ ete ke eyetibe, mmọ enyuń enam uyo esie.

Kpukpru mmọ oro ekedude uwem ke mme isua ikie inań oro enyuń enimde Abasi ke akpanikọ ema ekpańa inyuń ikwe nte eńwońo oro ọ̀wọ̀rọde osu. Edi, mmọ ema enim Abasi ke akpanikọ, enyuń ebat oro enọ mmọ ke edinen ido.

MME MBUME

- 1 Ndinen owo ekpedu uwem didie?
- 2 Nso ke inim ke akpanikọ emi nnyin mikwe ke enyin?
- 3 Nso ńkpọ emi abañade nte owo ọ̀kọtọńođe ke usuń ifiọk ererimbot ke mme andikpep ńkpọ mbańa mbufiọk eyarade ewut?
- 4 Nso ikanam owo anam idiọk-ńkpọ onyuń ọ̀diọk?
- 5 Didie ke nnyin isine “Obufa owo”?
- 6 Nso utọ uwa ke Abel akawa? Nso ke emi akada ọ̀nọ?
- 7 Nso ikedi utip mbuotidem Enoch?
- 8 Nso idi utom emi Abasi ọ̀kọńođe Noah ndinam? Nso ikotibe ke ini enye okurede utom oro?
- 9 Didie ke Abraham ekenem Abasi esit?
- 10 Ke nso utọ usuń ke Abasi edibiat ererimbot ke ini efen?